

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Cùm ex eo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

antur, non venire, & cum veneris, non expectare, c. certum, 43, causa 11. q. 3.

NOTANDVM Vn. Vniuersim in omni lege, etiam poenali, præcipue attendi debet ad mentem legislatoris, & non præcisè ad verba, quibus usus est. Alioquin fraudem committimus in legem, si verba eius amplexi, contra rationabiliter intelligendam legislatoris voluntatem nitamur. l. non dubium, C. de legibus. Vide quæ dixi lib. 1. tract. 4. c. 18. num. 4.

§. Cum autem.

T Ametsi in cit. c. Cupientes, solum mentio facta sit electionis, tamen etiam de confirmatione, (si videl. aduersus confirmationem electi, aut contra prouisionem, quæ ob eligentium negligentiam deuoluta erat, ad Sedem Apostolicam appelletur) intelligi debent, quæ ibi de veniendo, & mittendo ad Curiam dicta sunt.

NOTANDVM Vn. Ob identitatem rationis extenditur etiam lex poenalis, si appareat, casum specificum veluti exempli loco adductum fuisse, dispositionem autem etiam in alijs similibus locum habere. Cuiusmodi interpretatio in dubio à Principe fieri debet, cuius etiam est legem condere, vti constat ex l. 9. & seqq. C. de legibus, & c. inter alia, § 1. de sent. excom. ibi, vnde ius prodit. etiam interpretatio procedat.

CAPITVLVM XXXIV.

Cum ex eo.

PARAPHRASIS.

Gregor. X. in Concil. Lugdunensi, c. licet canon, 14. hoc lib. & tit. decreuit, vt promotus ad ecclesiam parochialem intra annum à die adeptæ possessionis sacerdotium suscipere, & personaliter residere teneatur: alioquin, si intra id tempus promoveri neglexerit, absque alia monitione priuatus existat. Verum, cum ob hanc Constitutionem aliqui ecclesias parochiales accipere recusarent, Et cum multi Cle-

rici essent, quibus nec patrimonium, nec beneficia alia suppetere ad studendum, docendumq; in scholis, quod in magnam iacturam ecclesie vniuersalis cedere videbatur; quandoquidem ea ad fidelium instructionem ac regimen viris literatis quam maximè indiget: His rationibus motus Bonifac. VIII. ac volens iuuare eos, qui in scientijs proficere desiderant, præsentis Constitutione permittit, vt Episcopi, ac similes Prælati cum obtinentibus ecclesias parochiales dispensare possint ad septennium, causâ studij literarum in quacunque facultate, secundum Gloss. ver. literarum. Debent tamen intra annum à tempore obtentæ parochiæ numerandum, subdiaconatum suscipere; alioquin priuati sunt, si culpâ suâ neglexerint.

SYMMARIVM.

1. Episcopus & similes Prælati dispensare possunt cum obtinentibus ecclesias parochiales sibi subiectas, quod vsque ad septennium studendo, non teneantur ad sacerdotium promoueri; modo idonei sint ad studia, ipsq; absolutis magnum in ecclesia fructum promittant.
2. Et habet hæc facultas dispensandi etiam locum in beneficijs simplicibus v. g. Canoniatu. imò in ijs ea facultas ultra septennium extendi potest.
3. Durante septennio debet in beneficijs curatis, & ijs, quæ personale seruitium requirunt, vt Capellania, idoneus Vicarius constitui, cui congrua sustentatio ex prouentibus ecclesia designetur.
4. Elapso septennio debet dispensatus intra annum sequentem promoueri ad sacerdotium.

NOTANDVM I. Magnus in iure studentium fauor est, & multa priuilegia studentibus concessa propter utilitates, quæ exinde in ecclesiam proueniunt. De his vide Horatium Lutium tract. de priuileg. Scholarium.

NOTANDUM II. Episcopus hac dispensandi facultate uti non debet, nisi cum idoneis ad studia, de quibus spes esse potest, quod post absoluta studia vberiores ecclesie fructus allaturi sint, quibus compensetur iactura, si quam ecclesia, in qua instituti fuerunt, ex eorum absentia patiatur. Ita Ioan. Monachus, n. 1. Gl. ver. literarum.

QVÆRITVR: Vtrum facultas ista dispensandi, in fauorem studiorum concessa, locum etiam habeat in beneficijs simplicibus, v. g. canonicatu. Responso est affirmatiua, sumpta ex c. tuæ, 1. 2. de clericis non residentibus, vbi id tradit Abb. num. 6. Quod facultas dispensandi Episcopis concessa, vt causâ studiorum Parochus in absentia fructus accipere possit, ob maioritatem rationis, locum etiam habeat in beneficijs simplicibus. Imò arbitror, de hac re in beneficijs simplicibus nunquam dubitatum fuisse, cum id ecclesie praxis confirmaret, vti etiam colligitur ex c. relatum, 4. de Clericis non residentibus, & supponitur in Trident. sess. 7. cap. 12. de reformat. iun. Gl. margin. Quare Rebuffus de priuileg. Scholarium, summar. 1. num. 9. vniuersim ait: Qui studet, dicitur ecclesie seruire: studet enim, vt postea ecclesie melius seruiat, eamque protegat. Et Horatius in cit. tract. priuil. 100: Quod absens studiorum causa pro residente habetur, id eoque fructus percipere possit: quia studens censetur laborare pro commodo totius Ecclesie.

Neque opus est, vt hanc dispensandi licentiam in beneficijs non curatis intra septennium coarctemus, sed quamdiu Episcopo visum fuerit ecclesie expedire, eam extendere poterit. Quam ob causam dixi in lib. 4. The. moral. edit. 2. tr. 2. c. 14. num. 1. ver. Quæstio hoc loco, nihil contra Trident. Concilium agi, si Episcopus, vel Capitulum Cathedrale sue ecclesie canonicatus conferat adolescentibus, modò 14. ætatis annum ingressi sint, qui interea studijs operam nauent, donec ætatem consequantur, vt suscepto ordine sacro ad Capitulum etiam admittantur.

Dicit aliquis: Cur ergo in c. vit. de Magistris studiosis tantum Theologie ad quinque-

num cõceditur, vt fructus suorum beneficiorum percipere possint. Respondeo, cum Gl. ver. de licentia; Esse illud generale priuilegium iuris directè concessum studiosis, vt sine alia dispensatione, ab Episcopo impetrata, eo frui possint.

§. Parrò.

Interim dum Parochus super residentia dispensatus, in studijs versatur, bonus, & ad hoc munus sufficiens Vicarius deputandus est, congrua ipsi ex ecclesie prouentibus portione designata.

QVÆRES: Quod in hoc c. requiritur, vt loco parochi absentis Vicarius constitutur, num etiam accipiendum sit de alijs beneficijs non curatis, si studiorum causa absint. Responso est negatiua apud Abb. in cit. c. tuæ, de Clericis non resident. n. 6. Quandoquidem iura id non exigunt, nisi in beneficio curato. Sed limitanda est hæc doctrina Abbat. Nisi tale sit beneficium, quod ex propria institutione personale seruitium præstandum habeat, vt capellania in certo altari constituta.

§. Elapso.

Post elapsum septennium, debet Parochus super sacris Ordinibus, excepto Subdiaconatu, dispensatus, intra annum sequentem diaconus & sacerdos fieri; alioquin incurrit pœnam, c. licet canon; nisi causa ista eum excuset.

CAPITVLVM XXXV.

Commisâ.

PARAPHRASIS.

Aliquis ad parochialem ecclesiam promotus, per negligẽtiam distulit sacerdotium accipere, vt appareret, intra eum annum promotum non iri; vtrum statim cum hoc apparet, parochia priuatus censeri debeat, ita vt alteri, etiam eo nolente seu non cedente, conferri queat. Respondet Bonifac. Non prius priuatum esse, quam annus integer elapsus fuerit.